

MODERNÍ PÉČE V SOCIÁLNÍ OBLASTI

Odpovědný člen rady kraje	Radní pro resort sociálních věcí
Garant	Odbor sociálních věcí

Prioritní oblast	SOCIÁLNÍ SLUŽBY
Vazba na strategický a specifický cíl Koncepce	ZRYCHLIT
Vazba na specifický cíl Koncepce	1.3 ZKRÁCENÍ DOBY PRO DOSTUPNOST SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

VIZE

- Moderní a účinná sociální péče.
- Přehled o aktuálním zdravotním stavu a jeho trendech u klientů sociálních služeb
- Maximální kvalita života klientů sociálních služeb.
- Vzdělaná veřejnost v sociální oblasti.

STRUČNÝ POPIS SOUČASNÉHO STAVU A ZDŮVODNĚNÍ

Liberecký kraj provozuje 17 příspěvkových organizací zaměřených na sociální péči. Sociální problematika je velmi široká a týká se řady oblastí – péče o seniora, násilí v rodině, závislosti a dluhy, drogy, péče o osoby s duševním onemocněním apod. (viz www.socialnisluzbylk.cz).

Služby, poskytované v odpovídající kvalitě a rozsahu, představují poměrně vysoké nároky na provozní zajištění a samozřejmě personální vytížení. Přitom moderní technologie přinášejí řadu možností pro zjednodušení, zpřesnění a cílení péče. Jejich využívání však není doposud systematicky podchyceno a potenciál moderních technologií není plně využit. V důsledku je tak stávající personál silně přetížen a vybavení zaostává za možnostmi moderní doby.

Důležitou oblastí v sociálních službách je i medializace sociálních témat a vzdělávání veřejnosti. Cílem je přispět k pochopení sociálních témat většinou populací, odbourávání předsudků a usnadnění přístupu společnosti k sociálně slabým, hendikepovaným nebo jinak postiženým spoluobčanům. A v této oblasti je role kraje jako instituce důležitá. I zde moderní technologie dávají prostor pro zlepšení situace a tento potenciál není dostatečně využíván.

Digitalizace nemůže nahradit sociální péči a služby poskytované lidmi, ale může je zkvalitňovat, racionalizovat a zefektivňovat.

AKTIVITY

1/ Moderní sociální služby

Oblast moderní péče v sociálních službách primárně slouží klientům v sociální péči a je opřena o asistivní technologie. Ty mohou být velmi rozmanité, a to jak z hlediska účelu, funkčnosti nebo cílové skupiny. Rámcově lze oblasti zájmu charakterově rozdělit na:

- Poskytování sociálního poradenství, asistence a komunikace.
- Služby tísňové péče a monitoringu.

Poskytování sociálního poradenství, asistence a komunikace

Poskytování sociálního poradenství či krizové intervence dálkově již částečně probíhá. Nicméně využití možností dálkové komunikace prostřednictvím aplikací či online spojení je vhodné i nadále rozvíjet a posilovat, a to zejména u krizových, nenadálých situací nebo pak u situací, kdy počáteční anonymita je pro klienta důležitá.

V pobytových sociálních službách jako jsou domovy pro seniory se osvědčila digitální komunikace jako způsob, jak čelit dlouhotrvajícímu omezení pohybu klientů nebo spojení se vzdálenými příbuznými. Cílem je umožnit klientům jednoduchou komunikaci s okolím, ať už se jedná o příbuzné nebo ošetřující personál.

Služby tísňové péče a monitoring

Zatímco dříve tísňová péče spočívala ve stisknutí tlačítka emergency button s cílem přivolat pomoc, dnes mohou chytré technologie například v podobě chytrých hodinek nebo senzorů signalizovat řadu dalších aspektů. Jde například o signalizaci rychlé změny polohy – pádu, opuštění vymezeného prostoru nebo naopak zamezení přístupu do míst pro klienta nebezpečných, monitoring zdravotních funkcí apod. Senzory tak mohou monitorovat jak klienty samotné, tak jejich denní či noční aktivity a režim. Mezi moderní opatření patří třeba chytrá lůžka monitorující jejich opuštění, znečištění, noční neklid apod., nebo elektronické dávkovače léků.

V případě odchylek systém vyhodnotí závažnost a upozorní personál. Součástí je samozřejmě kontinuální sběr dat a jejich vyhodnocování, jejichž cílem je podrobná představa o zdravotním stavu klienta či jeho režimu a možnost následného uzpůsobení péče o něj. Zároveň tak dojde k lepšímu plánování této péče a optimalizace vytížení personálu.

Pořízení asistivních robotů pro základní komunikaci s klientem ať už v domech s pečovatelskou službou nebo v domácím prostředí. Roboti dokáží na základě nahraných dat o klientovi a automatizované komunikaci (typu Siri) přispívat k udržení potřebného režimu klienta – upozornění na pitný režim, čas, rozmluvení případného nežádoucího chování plynoucího z návyků (odchod do práce apod.).

Příklady konkrétních projektů

- Pořízení vybavení pro online komunikaci včetně uzpůsobení nastavení dle cílové skupiny (rychlost spojení, anonymita nebo jednoduchost obsluhy apod.).
- Pořízení asistivních robotů pro základní komunikaci s klientem ať už v domech s pečovatelskou službou nebo v domácím prostředí.
- Pořízení vybavení s asistivní prostorovou technologií – bezpečnostní kamery s detektory pohybu a detektory pádu.

- Pořízení technologie monitorující životní funkce a stav klientů.
- Pořízení náramků s monitoringem životních funkcí – krevní tlak, teplota, saturace krve kyslíkem.
- Pořízení monitorovacích lehátkových deček.

2/ Začleňování sociálně znevýhodněných do společnosti

Aktivita je zacílena na technologie pro zkvalitnění života znevýhodněných spoluobčanů v domácí péči nebo ve venkovním prostředí.

Z hlediska technologií je možné užít do určité míry podobné vybavení jako výše uvedené, ovšem rozdílem je jejich uzpůsobení pro domácí prostředí – tedy pro situace, kdy není rychle dostupný ošetřující personál. To klade větší důraz na jednoduchost ovládání nebo striktnost některých pravidel (např. dávkovače léků apod.), nebo na vzájemné propojení technologií. Takovým příkladem může být tzv. inteligentní byt – tedy propojení asistivních technologií z hlediska ovládání domácnosti dle daného druhu postižení klienta.

Z hlediska venkovního prostoru je i v současné době kladena řada překážek zejména v pohybu a orientaci znevýhodněných spoluobčanů. Situaci mohou ulehčit například aplikace s navigací uzpůsobenou například pro nevidomé nebo vozíčkáře – a to jak v městském prostředí, tak i třeba v oblíbených turistických cílech.

Příklady konkrétních projektů

- Projekty viz ad 1, uzpůsobené užití mimo rychlý dosah ošetřujícího personálu
- Pořízení SOS náramků – pro jednoduché přivolání pomoci stiskem nebo po detekci pádu
- Vybavení bytu provázanými technologiemi usnadňujícími pohyb, ovládání či péči, dimenzovanou dle druhu postižení klienta – automatické ovládání dveří, hlasové ovládání spotřebičů, osvětlení, domácí navigace apod.
- Pořízení telefonů nebo tabletů s aplikacemi pro handicapované
 - o pro rychlé přivolání pomoci hlasem
 - o navigace pro handicapované osoby
 - pro nevidomé – v městském prostředí nebo na oblíbených turistických cílech
 - pro omezeně pohyblivé (vozíčkáře)- v městském prostředí nebo v oblíbených turistických cílech

3/ Osvěta veřejnosti v sociální oblasti

Jedná o osvětu nasměrovanou na většinovou zdravou populaci formou přiblížení a pochopení problémů, potřeb sociálně znevýhodněných osob a naučení se odpovědnému přístupu a komunikaci. Cílem je usnadnit začlenění klientů sociální péče do běžného života a jejich destigmatizace, a aby veřejnost lépe chápala sociální potřeby a výzvy a byla lépe připravena na řešení těchto problémů.

Osvěta veřejnosti v sociální oblasti může být zaměřena na různé cílové skupiny, například:

- obyvatelstvo obecně, aby mělo základní přehled o sociálních problémech a o tom, jak se na jejich řešení může podílet,
- sociální pracovníky, aby byli lépe informováni o svých povinnostech a o možnostech, které jim zákon poskytuje,
- politiky, aby byli lépe informováni o sociálních otázkách a aby mohli přijímat informovaná rozhodnutí.

Příklady konkrétních projektů

- Pořízení osvětových prvků – psychobudky a psycholampy.
- Prvky pro usnadnění představy o vnímání okolí ze strany hendikepovaných ve veřejném prostoru včetně osvětové kampaně.

PARTNERSTVÍ A SPOLUPRÁCE

- Organizace Libereckého kraje v oblasti sociální péče.
- Zdravotnická zařízení v Libereckém kraji.
- Organizace poskytující sociální péči – obce a města, neziskové organizace.
- Aliance pro telemedicínu a digitalizaci zdravotnictví a sociálních služeb ČR <https://www.atdz.cz>.

INDIKÁTORY

- Počet zařízení využívajících chytré technologie instalované do objektů sociální péče.
- Počet aplikací/moderních technologií předaných klientům sociálních služeb.